

Pengar på en knapptryckning – berättelsen om Swish

Berättelse

Ett ord som blev ett verb

I Sverige har ordet “swisha” blivit en del av det vanliga talspråket. Man frågar en kompis “kan du swisha mig hundra?” eller skriver på en lapp på loppisen att man tar betalt via Swish. Att ett varumärke blir ett verb säger något om hur snabbt en tjänst har blivit en del av vardagen. För många som bor i Sverige är det i dag lika naturligt att skicka pengar med mobilen som att skicka ett meddelande.

Hur tekniken fungerar

Idén bakom Swish är enkel, men den lösde ett gammalt problem. När du skaffar tjänsten kopplar du ihop ditt mobilnummer med ditt bankkonto. För att skicka pengar behöver du sedan bara mottagarens mobilnummer och en summa. Du godkänner betalningen med Mobilt BankID, en digital legitimation som visar att det verkligen är du som betalar. Pengarna förs över i realtid, alltså med en gång, även mellan olika banker. Tidigare kunde en överföring mellan två banker ta flera dagar, och det var ofta krångligt. Att betalningen nu går igenom på några sekunder är en stor del av förklaringen till att tjänsten blev så populär.

Från banksamarbete till vardag

Swish lanserades i december 2012. Bakom tjänsten stod inte ett enskilt teknikföretag, utan flera av Sveriges största banker som gick samman och byggde en gemensam lösning. Att konkurrerande banker samarbetade var ovanligt, men det gjorde att tjänsten fungerade mellan banker redan från start, vilket troligen var avgörande. I början kunde man bara skicka pengar mellan privatpersoner. Med tiden kom fler användningsområden: betalning till företag, i butik och via QR-kod, samt insamlingar till föreningar och välgörenhet. I dag swishar många avgiften till idrottsklubben, betalar på secondhand och delar på notan efter en middag utan att en enda sedel byter ägare.

En tröskel för den som är ny

Samtidigt är Swish inte öppet för alla på samma villkor. För att använda tjänsten behöver man i regel ett svenskt bankkonto och Mobilt BankID, och det godkänns vid varje betalning. För den som nyss har kommit till Sverige kan det därför vara ett hinder: först måste man ha ett bankkonto, sedan skaffa BankID, och först därefter går det att swisha. Det snabba och smidiga för många kan alltså vara en tröskel för andra. Av bland annat det skälet är det fortfarande tillåtet att betala med kort och kontanter på de flesta håll, även om allt fler ställen helst vill ha digital betalning.

Vad Swish säger om Sverige

Swish berättar något om ett samhälle där digitala lösningar och tillit till system har fått stort utrymme. Tjänsten har miljontals användare, men en betaltjänst är aldrig bara teknik. Den bygger

på att människor litar på banken, på BankID och på att pengarna verkligen kommer fram. För den som vill förstå svensk vardag är Swish ett litet men talande exempel: praktiskt, snabbt och digitalt, men också något som kräver att man först har kommit in i banksystemet.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
talspråk	det språk man använder när man pratar, inte skriver
varumärke	namnet på en produkt eller en tjänst
verb	ett ord som beskriver vad någon gör, till exempel "springa"
koppla ihop	sätta samman två saker så att de hör ihop
godkänna	säga ja till något, till exempel en betalning
Mobilt BankID	en digital legitimation i mobilen
i realtid	direkt, med en gång
överföring	när pengar flyttas från ett konto till ett annat
avgörande	det som är viktigast för hur något går
användningsområde	sätt som något kan användas på
insamling	när man samlar in pengar till ett ändamål
välgörenhet	hjälp till människor som behöver stöd
tröskel	här: ett hinder som gör något svårt att börja med
tillit	att lita på någon eller något

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad menar texten med att ordet "swisha" har blivit ett verb?
  1. Att ordet är svårt att förstå.
  2. Att namnet på tjänsten har blivit ett vanligt ord för det man gör.
  3. Att bara unga använder ordet.
2. Vilket problem löste Swish enligt texten?
  1. Att det var dyrt att äga en mobil.
  2. Att överföringar mellan banker tog lång tid och var krångliga.
  3. Att man inte kunde ringa mellan olika banker.
3. Varför var det viktigt att flera banker byggde tjänsten tillsammans?
  1. För att tjänsten skulle fungera mellan olika banker direkt från start.
  2. För att en bank inte hade några pengar.
  3. För att staten krävde det i en lag.
4. Vad menas i texten med ordet "tröskel"?
  1. En del av en dörr.
  2. Något som gör det svårt att komma igång.
  3. En sorts avgift till banken.
5. Vad krävs enligt texten oftast för att kunna använda Swish?
  1. Bara ett mobilnummer.
  2. Ett konto i en svensk bank och en BankID-app som godkänner betalningen.
  3. Ett svenskt bankkonto och Mobilt BankID, och dessutom medlemskap i en förening.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Swish lanserades i december 2012.
  2. Swish byggdes av ett enskilt teknikföretag.
  3. I början kunde man bara skicka pengar mellan privatpersoner.
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. En betalning med Swish förs över i realtid.
  2. Man måste alltid betala med Swish i svenska butiker.
  3. Swish kostar tio kronor per betalning.
  4. Swish kan användas för insamlingar till föreningar och välgörenhet.
8. Texten säger att "det snabba och smidiga för många kan alltså vara en tröskel för andra". Förklara med egna ord vad som menas.
9. Varför kan en betaltjänst aldrig vara "bara teknik", enligt texten? Använd exempel ur texten.

10. Varför kan det vara svårare för en nyanländ person än för andra att börja använda Swish? Resonera utifrån texten.
11. Texten skriver att det fortfarande är tillåtet att betala med kort och kontanter. Varför är det viktigt, tror du?
12. Vad menar texten med att Swish är ett “litet men talande exempel” på svensk vardag? Motivera ditt svar.

Diskussionsfrågor

- När en tjänst som Swish blir nästan självklar, vad händer då med de personer som inte kan eller vill använda den? Hur kan ett samhälle tänka på dem?
- Swish bygger på att man litar på banken, på BankID och på tekniken. Hur skapas en sådan tillit, och vad kan rubba den?
- Är det bra eller dåligt att kontanter används allt mindre i Sverige? Väg fördelar mot nackdelar.
- Att flera konkurrerande banker byggde Swish tillsammans var ovanligt. När kan det vara klokt att samarbeta i stället för att konkurrera?
- **Skriv (6–8 meningar):** Skriv en kort text där du jämför hur man skickar och tar emot pengar i Sverige med hur det fungerar, eller fungerade, där du växte upp. Vad är likt och vad är olika? Avsluta med vad du själv tycker om att betala med mobilen.